

Kao što je bilo najavljeno u predgovoru treće sveske zbornika "FAUNA DURMITORA", od izlaska te sveske u oktobru prošle godine, završena je obrada nekoliko tema na kojima su u međuvremenu radili saradnici istraživačkog projekta "Proučavanje faune Durmitora". Na taj način, redakcija zbornika je uspjela da, u godini koja slijedi pojavu treće sveske "Fauna Durmitora", prikupi potreban broj rukopisa tako da je u mogućnosti da našoj i inostranoj naučnoj javnosti, kao i svim ljubiteljima prirode, naročito Nacionalnih parkova, a posebno Durmitora, stavi na raspolaganje još jednu svesku našeg zbornika, četvrtu po redu. Tom sveskom se ukupan broj tekstova posvećenih ovoj planini popeo na 38, sa blizu 1500 stranica originalnih i provjerenih obavještenja o životinjskom svijetu Durmitora.

Na prvo mjesto objavljujemo opširan i iscrpan prikaz o vodozemcima i gmizavcima Durmitora iz pera mr Georga Džukića, odličnog poznavaoca ove grupe kičmenjaka, koji potiče sa područja Durmitora, tako da je od samog djetinjstva imao prilike da se u svom rodnom kraju upozna sa ovim životinjama. U njegovom prilogu naročito je obradjen problem zaštite ne samo grupe kojom se posebno bavi, već živog svijeta Durmitora i nacionalnog parka uopšte. Na drugo mjesto dolazi treći dio obimnog priloga o leptirima iz grupe tzv. "Heterocera", čija su dva prva dijela objavljena u prethodnoj svesci. Kao rezultat višegodišnjeg timskog rada petorice naših lepidopterologa iz Zaječara, Beograda, Koprivnice i Ljubljane utvrđeno je ukupno 650 vrsta "noćnih" leptira (158 iz grupe Bombyces i Sphinges, koja je na Durmitoru zastupljena sa 20 familija; 232 iz porodice Geometridae i 260 iz porodice Noctuidae). Uprkos višegodišnjeg intenzivnog terenskog rada pomenutom timu je promakla jedna vrsta, jedini evropski predstavnik familije Thyridae, koju je kasnije P. Jakšić našao na Durmitoru i o tom nalazu objavljuje kraće saopštenje. Slijedi prilog o Neuropteroidama planine (mr D. Devetak, Maribor), koji obuhvata dvije za Jugoslaviju nove vrste, kao i jednog parazita koji je takodje do sada ostao nezabilježen za faunu naše zemlje. Prof. dr V. Kekić, u saradnji sa švajcarskim specijalistom, profesorom G. Bächli-jem, prikazuje vinske mušice (Drosophilidae) Durmitora, te ističe kako je na tom lokalitetu nadjeno više vrsta nego na bilo kom drugom u tom pogledu dosad istraženom u našoj zemlji. Potkornjake Durmitora su obradili nedavno preminuli profesor Ivan Spaić iz Zagreba i ing. šumarstva M. Stevanović iz Niša. Sitne, beskrlne insekte iz grupe Collembola prikazali su dr M. Cvijović, iz Sarajeva, koji je iznenada podlegao moždanom udaru upravo kada je završio rukopis. Koautor je dr J. Živadinović, takodje iz Sarajeva. I u ovom broju, docent dr Radmila Petanović i poljski entomolog

prof. J. Boczek, koji su u prethodnoj svesci opisali dvije nove vrste eriofidnih grinja, objavljuju sada opise daljnje tri nove vrste iz iste grupe koje su tokom prošle godine, pored mnogih drugih vrsta, već poznatih nauci, sakupljene na Durmitoru.

Dva priloga su posvećena mikrolepidopterama. E. Arenberger (Beč) i P. Jakšić prikazali su predstavnike familije Pterophoridae koji su do sad zabilježeni u Jugoslaviji (36 vrsta) a od kojih je na Durmitoru utvrđeno 17 vrsta. Lj. Mihajlović, M. Zečević i P. Jakšić su obradili Pyralidae Durmitora, gdje su našli 77 vrsta.

Četvrta sveska, pored pomenutih 10 naučnih priloga saradnika našeg istraživačkog projekta, sadrži jedno saopštenje u kome je redakcija objavila niz obavještenja koja je dobila pismima direktno od strane naših i inostranih istraživača, ili koje prenosi iz raznih stranih entomoloških časopisa u kojima su neki inostrani stručnjaci, boraveći kao turisti na Durmitoru i sakupljajući uzgredno neke insekte, objavili poneko kraće saopštenje o svojim nalazima, medju kojima se našla i jedna za nauku nova vrsta tvrdokrilaca. Objavljeni su nalazi i nekih sa zoogeografskog stanovišta interesantnih sjeverno- ili srednjeevropskih vrsta, jer je utvrđeno da se one susreću na Durmitoru, dok se ranije smatralo da se njihova južna granica rasprostranjenja nalazi u Alpama, dakle nekoliko stotina km sjevernije.

Redakcija je mišljenja da će za naše istraživače i druge čitaoce zbornika biti od interesa ako objavi tekst jedne engleskinje, entomologa Mary de la Bèche Nicholl, koja je 1901. posjetila Bosnu i Hercegovinu. Tom prilikom se popela i na Durmitor i boravila na toj planini nekoliko dana, loveći leptire. Ona je godinu dana kasnije objavila interesantan opis svog putovanja koje, u prevodu na našem jeziku, donosimo u celini ne samo zbog toga što je ova 54-godišnja gospodja po svojoj prilici prvi entomolog koji je posjetio Durmitor, već i zbog veoma interesantnih i živopisno prikazanih obavještenja o prilikama pod kojima je putovala našim krajevima na samom početku ovog stoljeća.

Najzad, redakcija je smatrala da će za sve čitaoce zbornika biti od koristi i interesa ako u nekad kraćem izvodu, nekad u cjelini, objavi kraći prilog o prikazima koji su poslije pojave prve dvije sveske našeg zbornika štampani u raznim inostranim entomološkim časopisima. Redakcija je saznala za 8 takvih prikaza objavljenih u Čehoslovačkoj (1986), Engleskoj (1986), Italiji (1988, 1989, 1991), Saveznoj republici Njemačkoj (1989) i u bivšoj Njemačkoj demokratskoj republici (1989).

Napomenućemo, još, da se uprkos teškoćama razne prirode, terenski rad na Durmitoru nastavlja relativno uspješno, tako da će u dogledno vrijeme moći da se završi obrada još izvjesnog broja istraživačkih tema čiji je spisak objavljen u prethodnoj svesci. Na taj način će se dosad objavljenim sveskama moći da pridruži još po koji tom zbornika "FAUNA DURMITORA".

Redakcioni odbor